

Krav og forventninger til anmeldere

Indhold

Fra lærer til lærer	1
Kvalitet, habilitet og troværdighed	2
Læremidlets anvendelse.....	2
It-baserede læremidler.....	2
Udnyttes det digitale potentiale?.....	3
Faglitteratur (om pædagogik, didaktik og psykologi).....	3
Debatbøger.....	4
Antologier.....	4
Litteratur for børn og unge.....	4
Positive og negative anmeldelser.....	5

Fra lærer til lærer

En anmeldelse i fagbladet Folkeskolen, på folkeskolen.dk og øvrige DLF-medier er en omtale og en vurdering af en bog, et software eller en anden udgivelse til eller om undervisning om læring, skole- og uddannelsespolitik og lærerprofession.

Der anmeldes først og fremmest didaktiserede læremidler.

Anmeldelsen kan være en kritisk bedømmelse af udgivelsens kvaliteter og mangler med udgangspunkt i en analyse eller en mere umiddelbar oplevelse.

I princippet er det lærere, der skriver til lærere, selv om også andre fagfolk inddrages.

Målgruppen er folkeskolens lærere, ledere og børnehaveklasseledere, lærerstuderende og andre faggrupper, der beskæftiger sig med undervisning, læring og pædagogik.

Anmelderen bør angive, om eller i hvilken grad et læremiddel er didaktiseret, ligesom det bør fremgå, om der er tale om et samlet system, et supplerende materiale, et læremiddel til et fag, og om det kan anvendes tværfagligt.

Ikke-didaktiserede materialer – for eksempel en hjemmeside, et tidsskrift, en film eller et tema-tillæg fra et dagblad – skal vurderes ud fra deres værdi for lærere og elever i under-visnings- og læringsammenhænge.

Kvalitet, habilitet og troværdighed

Som anmelder ved Folkeskolen/Undervisere skal man have et godt og nuanceret kendskab til både praksis og teori og følge med i den faglige og pædagogiske debat.

Anmelderens og redaktionens integritet og troværdighed må aldrig kunne drages i tvivl. En anmelder skal derfor altid sige fra, hvis han er for tæt på en forfatter eller udgiver. Er anmelderen det mindste i tvivl, skal redaktionen kontaktes. Hvis anmelderen derimod repræsenterer et andet fagsyn end forfatterens, er det i orden at anmelde. Det skal så fremgå af anmeldelsen som årsag til nogle af de kritiske bemærkninger. Hvis anmelderen vurderer, at en udgivelse er nyskabende og/eller indeholder specielt spændende og provokerende udsagn, bør anmelderen straks henvende sig til anmelderredaktøren, så udgivelsen – ud over at blive anmeldt – også kan omtales redaktionelt. Det samme gælder, hvis en udgivelse for eksempel er så fyldt med fejl, at anmelderen mener, at forlaget måske bør trække den tilbage, eller hvis udgivelsen på anden måde er kritisabel.

Læremidlets anvendelse

Anmelderen skal være opmærksom på læremidlets tilgængelighed, progression og differentiering. Det skal påpeges, hvis et læremiddel ikke lever op til professionskrav om relevant faglig viden, til folkeskoleloven, Fælles Mål med videre.

Det bør vurderes, om og hvordan et læremiddel kan støtte lærerens planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen, og om forslag til elevaktiviteter fremmer elevernes læring.

Læremidlets sammenhæng med praksis bør vurderes: Er der sammenhæng mellem det, udgiveren og læremidlet lover, og det, læremidlet faktisk kan bruges til? Er der sammenhæng mellem det, eleverne skal lave, og det, de skal lære?

Anmelderen skal prøve at skelne mellem modestrømninger og landvindinger og gerne vurdere, hvilket teorigrundlag det anmeldte bygger på.

It-baserede læremidler

It-baserede læremidler skal vurderes ud fra samme kriterier som andre læremidler. Men anmelderen må også have blik for it-læremidlernes særlige karakteristika og på, hvordan det digitale potentiale udnyttes.

Hvilken type er der tale om? Overordnet kan der skelnes mellem didaktiske videnplatforme og pædagogiske spil, men blandingsformer forekommer, og der sker hele tiden nyudvikling på området:

- En didaktisk videnplatform har et didaktiseret fagligt indhold, øvelsesmoduler og værktøjer til søgning, samarbejde, produktion og kommunikation. Iscenesætter som regel en traditionel elevrolle.
- Et pædagogisk computerspil/læringsspil tilbyder et univers med forskellige situationer, som eleven skal spille igennem, simulere eller eksperimentere med. Har som regel en narrativ og styret struktur og iscenesætter eleven i en særlig rolle som for eksempel detektiv, journalist, politiker eller opdagelsesrejsende.

Udnyttes det digitale potentiale?

Det særlige ved it-baserede læremidler er det digitale potentiale. Anmelderen må vurdere, om og hvordan potentialet udnyttes. Er det blot en tekst med strøm på? Eller har det digitale læremiddel fortrin i forhold til analoge læremidler?

Digitalt potentiale er for eksempel:

- mange udtryksformer - skriftsprog, billeder, illustrationer, grafer, lyd, video, animationer og simulationer.
- høj grad af interaktivitet – brugerens mulighed for at vælge, muligheder for at samarbejde og kommunikere.
- differentieret informationsdybde – brugeren har mulighed for at hente yderligere informationer om et emne.
- udnyttelse af kompenserende funktioner – tekster i forskellige sværhedsgrader, differentierede faglige niveauer, udnyttelse af læsehjælp, skrivehjælp.
- undersøgende navigation - skærmtekster inviterer brugeren til at udforske netstedet ved at klikke på mere information, bearbejde information, deltage i diskussionsfora og så videre.
- motiverende æstetik – visuel stil, engagerende fagligt univers, tekster og grafik, der er tilpasset målgruppen.
- kontinuerlig opdatering af indhold.

Der bør vurderes, om materialet har en klar, logisk struktur, mulighed for overblik og hensigtsmæssige søgefunktioner. Og det bør oplyses, hvis materialet stiller særlige krav til klasse-, gruppe- og uderum og til it-udstyr, interaktive tavler med videre.

Faglitteratur (om pædagogik, didaktik og psykologi)

I pædagogisk faglitteratur skal anmelderen vurdere dokumentationsværdien. Er forslag og synspunkter sagligt/forskningsmæssigt begrundet? Er det en debat- eller grundbog? Er indholdet relevant og for hvem? Til lærere, der arbejder i skolen, til lærerstuderende eller til efter- eller videreuddannelse? Hører der en hjemmeside til med flere oplysninger og/eller debatforum og opdateringer? Er der tale om en trykt bog og/eller en e-bog? Fungerer indholdsfortegnelse, noteapparat, litteraturliste og stikordsregister (i bogen og/eller på nettet)?

Hvis anmelderen vurderer, at det vil være relevant, kan der på folkeskolen.dk offentliggøres et afsnit eller et kapitel fra udgivelsen. Hvis forlag og forfatter er indforstået, bringes typisk titelblad, indholdsfortegnelse, forord og det afsnit, anmelderen udpeger.

Redaktionen skal fra anmelderen have besked om, hvilke sider der bør bringes. Derefter sørger redaktionen for det praktiske med tilladelser med videre.

Debatbøger

Debatbøger anmeldes bedst ved at beskrive (nogle af) de centrale stridspunkter, som skal gengives loyalt. Desuden skal anmelderen tage stilling til, hvilken central debat bogen rammer ind i (eller forfejler). Bogen skal anmeldes ud fra bogens egne præmisser, og det skal påpeges, hvis, og i så fald hvorfor, anmelderen mener, præmisserne er forkerte.

Anmelderen er velkommen til at blande sig i bogens debat, men det skal klart fremgå, hvad der er anmelderens synspunkter, og hvad der er forfatterens. Det skal oplyses, om der er tale om en trykt bog og/eller en e-bog, og om der er tilknyttet en hjemmeside med debatforum, opdateringer med mere. Hvis anmelderen vurderer, at det vil være relevant, kan der på folkeskolen.dk offentliggøres et afsnit eller et kapitel fra bogen. Hvis forlag og forfatter er indforstået, bringes typisk titelblad, indholdsfortegnelse og det afsnit, anmelderen udpeger.

Redaktionen skal fra anmelderen have besked om, hvilke sider der bør bringes. Derefter sørger redaktionen for det praktiske med tilladelser med videre.

Antologier

Alene bidragydernes navne og titler gør, at anmeldelsen af en antologi bliver for lang, hvis alle skal nævnes. Det er ikke anmelderens opgave at yde alle retfærdighed. Anmelderen vælger to-tre af de mest relevante/provokerende indlæg ud og præsenterer og diskuterer dem kort.

Det skal oplyses, om der er tale om en trykt bog og/eller en e-bog, og om der er tilknyttet en hjemmeside med debatforum, opdateringer med mere.

Hvis anmelderen vurderer, at det vil være relevant, kan der på folkeskolen.dk offentliggøres et afsnit eller et kapitel fra bogen. Hvis forlag og forfatter er indforstået, bringes typisk titelblad, indholdsfortegnelse og det afsnit, anmelderen udpeger.

Redaktionen skal fra anmelderen have besked om, hvilke sider der bør bringes. Derefter sørger redaktionen for det praktiske med tilladelser med videre.

Litteratur for børn og unge

Folkeskolen anmelder børne- og ungdomsbøger af danske forfattere og bemærkelsesværdige udenlandske bøger med relevans i skole-, undervisnings- og læringsammenhænge. Ikke kun traditionelle, skønlitterære bøger anmeldes. Også digitale udgivelser, genremæssige blandingsformer, sprog-, lyd- og billedmæssige eksperimenter, udgivelser, der spiller sammen mellem bog og net, og nyskabelser bør anmeldes. Det samme gælder fagbøger for børn og unge.

Farvestrålende billedbøger kan være oversatte samproduktioner, hvor indholdet ikke passer ind i en dansk virkelighed. Bogen kan for eksempel signalere letlæsning, selv om sproget er vanskeligt, meget teknisk eller dårligt oversat. Anmelderen skal derfor være opmærksom på, om der er overensstemmelse mellem form, indhold og målgruppe.

I en skønlitterær anmeldelse bør anmelderen angive genre, litterær værdi, sproglig sværhedsgrad og muligheder for anvendelse i undervisning.

Positive og negative anmeldelser

En positiv anmeldelse kan blåstempe et materiale, en negativ kan ramme salget hårdt. Men anmelderen må ikke vige tilbage for at udtrykke sin subjektive mening, den skal blot altid være velargumenteret. Det er tilladt at svømme over af begejstring, men læseren skal kunne forstå, hvilket nyskabende potentiale anmelderen mener, et læremiddel rummer. Hvis anmelderen vurderer, at et læremiddel (eller en anden udgivelse) er dårligt eller direkte uanvendeligt, skal det klart fremgå, hvorfor anmelderen fraråder at købe og bruge udgivelsen.